

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

IXe KAMER

A R R E S T

**nr. 227.718 van 17 juni 2014
in de zaak A. 207.329/IX-7896**

In zake: Seppe BRANTEGEM
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Niels Hoebeke
kantoor houdend te 8800 Roeselare
Kwadestraat 157 bus 20
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de BELGISCHE STAAT, vertegenwoordigd door de staats-
secretaris voor Ambtenarenzaken
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Emmanuel Jacubowitz
kantoor houdend te 1160 Brussel
Tedescolaan 7
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 10 december 2012, strekt tot de nietigverklaring van de beslissing van het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid waarbij Seppe Brantegem niet geslaagd wordt verklaard voor de test ter afsluiting van de gecertificeerde opleiding ‘Selfmanagement BV07X-T3-Niveau A’, hem ter kennis gebracht bij schrijven van 11 oktober 2012.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partij heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Melissa Celis heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 26 mei 2014.

Kamervoorzitter Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Michel Polet, die *loco* advocaat Niels Hoebeke verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Anthony Poppe, die *loco* advocaat Emmanuel Jacobowitz verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Melissa Celis heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Verzoeker is ambtenaar bij de federale overheidsdienst Justitie, dienst Voogdij. Hij volgt bij het Opleidingsinstituut van de Federale Overheid (OFO) de gecertificeerde opleiding ‘Selfmanagement BV07X-T3-Niveau A’ en legt hierover op 19 juni 2012 een test af. Hij behaalt 26 op 45 punten, of 57,78%. Omdat een resultaat van 60% – of 27 op 45 punten – vereist is, deelt de directeur-generaal van OFO hem op 11 oktober 2012 mee dat hij niet geslaagd is:

“Op 19.06.2012 heeft u de certificeringstest afgelegd van de opleiding Selfmanagement BV07X-T3-Niveau A. Om te slagen moest u 60,00% halen.

Het spijt ons u te moeten meedelen dat u niet geslaagd bent. U haalde 57,78%:

Alle deelnemers hebben het recht een kopie van hun individueel dossier op te vragen en dit tot 60 kalenderdagen na de communicatie van het resultaat. Hiervoor volstaat het, het OFO te contacteren per mail op [...] of per brief op het adres OFO [...].”

Tussen 17 oktober 2012 en 29 november 2012 correspondeert verzoeker per e-mail met OFO, waarbij hij zowel algemene opmerkingen formuleert – met betrekking tot de inhoud van de cursus, de strengheid waarmee de antwoorden van de deelnemers beoordeeld zijn geworden en de combineerbaarheid van de opleiding en de voorbereiding op het examen met het examen – als een aantal specifiekere opmerkingen met betrekking tot de beoordeling van zijn antwoorden op bepaalde vragen. Over die specifieke opmerkingen krijgt hij nog bijkomende feedback van de correctoren. Dit leidt echter niet tot een herziening van het resultaat.

IV. Onderzoek van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

4. Verzoeker voert in een eerste middel de schending aan van het beginsel *patere legem quam ipse fecisti*. Hij ontwikkelt dit middel in het inleidend verzoekschrift als volgt:

“7. Dat de overheid haar eigen regels eerbiedigen moet, is een algemeen rechtsbeginsel.

Voor een objectieve quoterings van de testantwoorden heeft het OFO een correctierooster uitgewerkt. Naast de kern van een modelantwoord met per vraag de maximale score omvat dit een tweeluik voor de effectieve score met een bijhorend commentaarvenster om tot het verschil te komen.

8. Voor de vragen 7, 10a, 10b, 14, 21, 24 en 27 blijkt verweerster haar correctierooster niet correct gehanteerd te hebben. Terwijl zij de respectievelijke antwoorden van verzoeker ongunstig gequoteerd heeft, blijkt elke commentaar te ontbreken.

Evident moet het correctieooster de testdeelnemers *a posteriori* tot verificatie van het nazicht in staat stellen.

Even duidelijk is echter dat het commentaarvenster van het correctieooster een interne objectiveringsfunctie heeft. Het moet er de tester natuurlijk toe in staat stellen om per vraag op basis van zijn of haar commentaar tot een concrete cijferquotering te komen in plaats van achteraf via een lukrake commentaar tot een subjectieve cijferverantwoording te komen.

Waar elke commentaar bij de waardering van de antwoorden op de vragen 7, 10a, 10b, 14, 21, 24 en 27 ontbreekt, is het duidelijk dat het OFO haar eigen regel tot objectieve waardering niet gevolgd heeft.

9. Verzoeker heeft belang bij dit middel.

Had verweerster de antwoorden op de vragen 7, 10a, 10b, 14, 21, 24 en 27 van verzoeker eerst conform haar eigen regels becommentarieerd, dan had zij die eerst ook behoorlijk moeten analyseren en interpreteren. Waarbij het verweerster niet zou zijn ontgaan dat de essentie van het modelantwoord er stevast wel degelijk in vervat ligt.

De invloed van dit middel op het resultaat van verzoeker is bijvoorbeeld duidelijk bij vraag 14. Een commentaargerichte analyse van het gegeven antwoord illustreert dat de bedoelde Wet van Parkinson dan wel formeel onvermeld gebleven is, hoewel de essentie van de gevraagde toelichting er wel in vervat ligt. Minstens zou de door de overheid aan zichzelf voorgeschreven analyse dus tot een quotering van 0,5/2,0 in plaats van 0,0/2,0 geleid hebben.

Voor de vragen 10a en 10b geldt hetzelfde en zo mogelijk nog duidelijker. Hoewel dit zonder de casusdocumenten moeilijk in te schatten is, lijkt verzoeker bij vraag 10a inderdaad niet precies de beoogde uitspraak aangehaald te hebben. Echter had verweerster zijn antwoord niet zwart/wit mogen beoordelen. Haar aan zichzelf opgelegde verplichting tot becommentariëring zou verweerster tot het inzicht gebracht hebben dat de effectief geciteerde uitspraak dezelfde essentiële en juist daarom met deze vraag geviseerde kenmerken heeft. Zelfs een maximale quotering van 1,00/1,00 lijkt verantwoord en allerm minst onwaarschijnlijk. Temeer verweerster met open vragen bewust de rigiditeit van een meerkeuzebeoordeling terzijde geschoven heeft, is het onwaarschijnlijk dat zij na invulling van het commentaarvak zonder meer tot de conclusie ‘fout antwoord’ zou zijn gekomen.

Indien de minste afwijking van het modelantwoord voor verweerster trouwens als een ‘fout antwoord’ met 0,00 op het maximum aan te merken was, dan is dat flagrant in strijd met haar eigen nota ‘Praktische richtlijnen voor de test < Selfmanagement – Niveau A & B >’. Daarin staat bij punt 4 uitdrukkelijk vermeld: ‘28 open vragen’ (stukken 4 en 5 van verzoeker; cf. overigens titel 1.2.3. van stuk 2 van verzoeker).

Bij vraag 10b zou de commentaarplicht van verweerster zonder twijfel tot de conclusie geleid hebben dat verzoeker de essentie begrepen en samengevat heeft. Inderdaad heeft hij in de zin van het modelantwoord opgemerkt en aangestipt hoezeer de casuspersoon zichzelf gekleineerd heeft.

Telkens gaat het bij de vragen 14, 10a en 10b om een half en één volledig punt. De invloed op het welslagen van verzoeker is dus meer dan reëel.

Een voorzichtige inschatting leidt tot anderhalf extra punt, waardoor verzoeker met 61% geslaagd is.”

5. In de memorie van wederantwoord argumenteert verzoeker van bladzijde 4 tot bladzijde 17 – met andere woorden, bijzonder uitvoerig – omtrent het eerste middel. In de eerste plaats betreft hij daarbij “de bepalingen [van de directeur-generaal van OFO] van 24 april 2009 met betrekking tot de organisatie van de gecertificeerde opleidingen (BS 4 mei 2009 [...])”, inzonderheid artikel 2.7 dat volgens hem niet werd nageleefd. Vervolgens houdt hij een aantal van de gestelde vragen en de door hem gegeven antwoorden tegen het licht van, een-deels, de syllabus van de opleiding en, anderdeels, de correctie door de jury.

6. In zijn laatste memorie stelt verzoeker dat het niet relevant is of hij wel of niet verwezen zou hebben naar de geschonden rechtsregel in het inleidend verzoekschrift. De verwerende partij moet de rechtsregels respecteren en de Raad van State moet vaststellen dat zij nagelaten heeft dit te doen. Volgens verzoeker moet de Raad daartoe komen op basis van het ontwikkelde middel, ongeacht of de wettelijke bepaling daarbij geciteerd staat of niet. Rechtsregels gelden, aldus verzoeker, door hun rechtsgeldige afkondiging en niet doordat een burger ze wel of niet citeert.

Beoordeling

7. Verzoeker vergist zich zowel in de aard van de procesvoering voor de Raad van State als in de draagwijdte van de opdracht van de Raad van State als wettigheidsrechter.

8. Naar de eis, vervat in artikel 2, § 1, 3°, van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 ‘tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State’, moet het inleidend verzoekschrift onder meer een uiteenzetting van de feiten en de middelen bevatten. Zoals de Raad in een ontelbaar aantal arresten heeft gewezen, moet onder ‘middel’ in de zin van voormeld artikel worden verstaan, de voldoende duidelijke omschrijving

van de overtreden rechtsregel en van de wijze waarop die regel door de bestreden beslissing wordt geschonden. De uiteenzetting van de middelen vormt een essentieel onderdeel van het verzoekschrift. Deze verplichting betreft een substantieel vormvereiste. Gelet op de strikte verjaringstermijn én uit respect voor de rechten van verdediging, kunnen aanvullingen en verduidelijkingen in latere, buiten de beroepstermijn aan de Raad van State toegezonden stukken, voor zover die daarin al te vinden zouden zijn, een eventueel gebrek in deze vormvereiste niet verhelpen. De Raad van State van zijn kant, vermag eigener gezag – dus ambtshalve – slechts die onwettigheden in het debat te brengen die de openbare orde raken.

9. Wie op ontvankelijke wijze in een proces voor de Raad van State wil aanvoeren dat de overheid nalaat haar eigen regels na te leven – schending dus van het algemeen beginsel *patere legem quam ipse fecisti* – moet dan ook op precieze wijze aangeven over welke rechtsregel het gaat en waarom die regel volgens de opvatting van de verzoekende partij is miskend geworden door het bestuur.

10.1. De enige “eigen regel” of *lex quam ipse fecisti* die verondersteld mag worden door verzoeker in de *sub* 4 aangehaalde toelichting van het eerste middel in het inleidend verzoekschrift ter sprake te zijn gebracht, is het correctierooster.

10.2. Zo een correctierooster evenwel, is geen *lex* of abstracte en het bestuur bindende rechtsregel. Het is een hulpmiddel voor de leden van de jury, bij het verbeteren van de examens. Het biedt hen een richtlijn, zoals ook een modelantwoord er een is, om bij de verbetering zowel sneller als op enigszins uniforme wijze na te gaan of het antwoord de elementen bevat die *grosso modo* vereist zijn. Een dergelijk correctierooster kan met andere woorden bijdragen tot een eenvormige toepassing van de discretionaire bevoegdheid waarover de correctoren beschikken. Een correctierooster kan echter niet het karakter aannemen van een strakke en absoluut bindende regel die blind moet worden toegepast, in welk geval het immers afbreuk zou doen aan die beoordelingsvrijheid van de individuele

correctoren en van de jury als geheel – en dit zeker bij de beoordeling van antwoorden die worden gegeven op open vragen zoals bij het kwestieuze examen.

Ter illustratie mag worden verwezen naar de vragen 2a en 2b. Verzoeker heeft op die vragen niet het antwoord gegeven dat in het correctierooster staat vermeld. Hij kreeg toch telkens de maximale score voor die vragen. Uit de bijgeschreven commentaar valt op te maken dat de correctoren het door verzoeker gegeven antwoord equivalent vonden aan het model in het correctierooster. Het rooster werd dus ten gunste van verzoeker niet blind toegepast.

10.3. Dat het correctierooster zo een ruimte laat om eventuele opmerkingen te noteren, betekent op zich dan weer niet dat de correctoren verplicht zijn om telkens wat in te vullen. Het examen behelst namelijk kennisvragen. De motivering van quoterings van zulke vragen ligt besloten in de punten zelf. Bij kennisvragen kunnen de door de examinandus gegeven antwoorden immers vergeleken worden met de gestelde vragen, met de opgelegde leerstof, met de verbetering en eventueel met het correctierooster of het modelantwoord. De examinandus kan de gestelde vragen en het gegeven examencijfer aan kritiek onderwerpen en de rechter kan die kritiek beoordelen. Uit de loutere mogelijkheid om op het correctierooster in een apart vak bij elke vraag aanvullende commentaar te geven, kan bijgevolg geen commentaarplicht worden afgeleid.

10.4. Ook faalt het verband dat verzoeker legt tussen het correctierooster en de keuze voor open vragen overeenkomstig de praktische richtlijnen voor de test – in plaats van meerkeuzevragen. De test bestond uit 28 open vragen, namelijk vragen waarop verzoeker zijn antwoord zelf diende uit te schrijven. In tegenstelling tot wat verzoeker betoogt, leidt zo een open vraag niet ertoe dat een examiner verplicht zou zijn om steeds punten te geven, desnoods fracties van punten, indien het gegeven antwoord gedeeltelijk maar niet volledig juist is. Het ligt volkomen binnen de grenzen van de beoordelingsvrijheid van de correctoren om in voorkomend geval, gelet op het belang van het ontbrekende gedeelte of nog gelet op de overige, niet gevraagde en dus overvloedige en eventueel zelfs fou-

tieve elementen van het antwoord globaal tot een nulscore voor de vraag te besluiten, zelfs indien het gegeven antwoord ook correcte elementen bevat. Dat is niet in strijd met de aard van de open vraag, gesteld tegenover de meerkeuzevraag, en is derhalve niet in strijd met het *patere-legem* beginsel.

11. Daargelaten dus hoe de verwerende partij *in concreto* het correctierooster heeft gehanteerd, kan dit niet in verband worden gebracht met het aangevoerde beginsel.

In zoverre faalt het middel naar recht.

12.1. In de memorie van wederantwoord geeft verzoeker een nieuwe grondslag aan het middel door artikel 2.7 van de bepalingen van de directeur-generaal van OFO van 24 april 2009 ‘met betrekking tot de organisatie van de gecertificeerde opleidingen’ ter sprake te brengen.

Het blijkt niet dat hij de beweerde schending van deze bepaling niet reeds had kunnen aanvoeren in het inleidend verzoekschrift.

In die mate is het middel niet ontvankelijk.

12.2. Louter ten overvloede merkt de Raad van State op dat in de bedoelde bepalingen van 24 april 2009 geen meer stringente draagwijdte wordt verleend aan het correctierooster, waaromtrent artikel 2.7 van de voormelde bepalingen immers enkel stelt:

“Bij andere testvormen [dan een meerkeuzevragentest] wordt gewerkt hetzij met typeantwoorden, hetzij met een correctierooster. De puntentoekenning wordt vooraf vastgelegd maar kan aangepast worden tijdens het corrigeren in overleg met de dienst docimologie als er problemen worden vastgesteld.”

Het enige dwingende dat uit deze bepaling eventueel valt af te leiden, is het principieel vooraf vastleggen van de “puntentoekenning”, wat ver-

wijst naar de puntenverdeling per vraag of per deelantwoord van elke vraag. Verzoeker beweert echter niet dat die vooraf vastgestelde puntenverdeling niet zou zijn nageleefd, het gaat hem enkel erom dat hij niet genoeg punten zou hebben gekregen.

12.3. Verzoeker geeft in de memorie van wederantwoord daarenboven aan deze bepaling als lezing dat het niet toegelaten zou zijn om gelijktijdig het correctierooster en een modelantwoord te gebruiken, terwijl beide correctiemethoden hier wel gecombineerd werden. Daargelaten of deze lezing correct is, zij vastgesteld dat verzoeker ook dit aspect van zijn grief laattijdig en dus niet ontvankelijk aanvoert.

13.1. In de veronderstelling dat verzoekers referentie aan de vragen 7, 10a, 10b, 14, 21, 24 en 27 zo moet worden opgevat, dat hij ervan uitgaat dat zijn antwoorden op die vragen verkeerd werden gecorrigeerd zodat de hem gegeven punten niet deugdelijk zijn, dan is dit een zaak van materiële motivering.

Daargelaten nog dat verzoeker met het eerste middel niet een schending van deze motiveringsplicht maar van het beginsel *patere legem* aanvoert, moet de Raad vaststellen dat hij in het inleidend verzoekschrift daarenboven grotendeels nalaat uit te werken waarom de hem toegekende punten voor de vragen 7, 10a, 10b, 14, 21, 24 en 27 niet regelmatig zouden zijn en er met uitzondering van de vragen 10 en 14 zelfs in het geheel niets over noteert. Hij komt daartoe slechts in de memorie van wederantwoord. Uit het inleidend verzoekschrift, de bijlagen erbij en de e-mails tussen verzoeker en de verwerende partij van oktober en november 2012 blijkt nochtans dat verzoeker reeds vóór het indienen van het verzoekschrift op de hoogte was van de concrete beoordeling van zijn antwoorden en beschikte over het correctierooster en uiteraard over de syllabus, zodat hij zijn kritiek reeds had kunnen formuleren in het inleidend verzoekschrift.

Met de pas voor het eerst in de memorie van wederantwoord uitgeschreven kritiek mag de Raad bijgevolg geen rekening houden.

13.2. Voorts, nog steeds in de veronderstelling dat het eerste middel ook de schending van de motiveringsplicht zou aanvoeren, faalt het spaarzame betoog van verzoeker in het inleidend verzoekschrift. Hij argumenteert in wezen dat de essentie van het modelantwoord in zijn antwoorden op de bedoelde vragen vervat ligt, minstens deels vervat ligt zodat hem meer dan een loutere nulscore toegekend moest worden. Aldus nodigt hij echter de Raad van State uit om de verbetering van zijn examen over te doen én om een eigen quoteringscijfer te kennen – of beter nog, de quoteringscijfers die verzoeker aan zichzelf zou geven, ware hij tevens corrector. Dat is echter niet de taak van de Raad van State: hij mag zijn eigen oordeel niet substitueren aan het oordeel van de overheid. Hij mag enkel nagaan of die overheid, binnen de grenzen van haar beoordelingsvrijheid, regelmatig tot haar beslissing kon komen. Gelet op het vermoeden van deskundigheid van de jury, ligt de bewijslast voor het tegendeel bij verzoeker. Welnu, verzoeker geeft zelf toe dat, bijvoorbeeld, bij vraag 14 “de bedoelde Wet van Parkinson dan wel formeel onvermeld gebleven is”, terwijl de vraag uitdrukkelijk naar de wet peilde. Verzoeker geeft toe dat hij voor de vragen 10a en 10b “niet precies de beoogde uitspraak aangehaald [heeft]”. Over de vragen 7, 21, 24 en 27 vermeldt hij niets specifiek, behalve dat het commentaarvak niet is ingevuld. Met wat verzoeker zo als kritiek neerschrijft in het inleidend verzoekschrift, toont hij niet aan dat de toegekende punten komen van een jury die handelde buiten alle proportie – dit wil zeggen: méér dan streng, namelijk op een wijze waarvan het ondenkbaar is dat een redelijk beoordelende jury zo zou handelen.

14. Het eerste middel is deels onontvankelijk, deels ongegrond.

B. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

15. Het tweede middel luidt “schending van de beginselen van behoorlijk bestuur (materiële motivering)” en wordt als volgt toegelicht in het inleidend verzoekschrift:

“10. Als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur gebiedt de motivatieplicht dat iedere bestuurshandeling op feitelijk en juridisch aanvaardbare motieven berust. Die moeten dan blijken uit de beslissing zelf, dan wel uit het administratief dossier.

Voor de quoterings van de antwoorden op de vragen 7, 10a, 10b, 14, 21, 24 en 27 blijkt elke motivering te ontbreken. De verificatie van de feitelijke en/of juridische basis van de bestreden beslissing is dus niet eens mogelijk, zodat verweerder zeer duidelijk niet aan de plicht tot materiële motivering voldaan heeft.

11. Bij dit tweede middel heeft verzoeker belang om minstens dezelfde als de ter zake bij het eerste middel beschreven redenen.”

Beoordeling

16. De adstructie van dit middel is zo mogelijk nog beknopter dan wat verzoeker bij de toelichting van het eerste middel neerschreef.

Herinnerd mag worden aan hetgeen bij de bespreking van het eerste middel reeds *sub* 10.3 is overwogen: de motivering ligt besloten in de punten zelf. De “verificatie van de feitelijke en/of juridische basis” is zeer wel mogelijk: verzoeker beschikt over de syllabus van de opleiding, het correctie-rooster – in het bijzonder de puntentoekenning die erin is vastgelegd – en het modelantwoord. Daarenboven heeft hij met betrekking tot de toegekende quoterings van onder meer de vragen 7, 10 en 27 nog bijkomende uitleg gekregen van de correctoren. Verzoeker had graag meer punten gekregen, maar de loutere bewering dat de hem toegekende punten materieel niet gemotiveerd zijn door de gegevens van het administratief dossier, heeft zonder nadere precisering geen enkele overtuigingskracht. Opnieuw is het middel enkel op te vatten als een uitnodiging aan de

Raad van State om het werk van de examiner over te doen, wat niet zijn opdracht noch zijn bevoegdheid is.

17. Het middel faalt.

C. Derde middel

18.1. Een derde middel is geput uit de schending van de wet van 29 juli 1991 ‘betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen’.

18.2. In zijn memorie van wederantwoord en nogmaals in zijn laatste memorie geeft verzoeker echter aan niet langer aan te dringen op dit middel, wat beschouwd mag worden als een afstand van het derde middel.

D. Vierde middel

Uiteenzetting van het middel

19. In een vierde en laatste middel wordt de schending aangevoerd van het redelijkheidsbeginsel:

“14. Het is een algemeen beginsel van behoorlijk bestuur dat elke overheidsbeslissing de redelijkheidstoets doorstaan moet: zij mag niet kennelijk onredelijk zijn. Dit betekent onder meer dat men de motieven in redelijkheid uit de beslissing moet kunnen afleiden.

De redelijkheidsbeoordeling houdt per definitie een marginale toetsing in. Voor zover de motiveringsgebreken die toetsing niet feitelijk onmogelijk maken.

15. Ter beoordeling van de redelijkheid is uit te gaan van wat verzoeker als syllabus ter beschikking had en daarbij als mondelinge toelichting verkregen heeft. Logischerwijs zijn dit de toetsstenen ter beoordeling van de mate dat de quoteringsredelijkheid is geweest.

Vooreerst is de syllabus te herleiden tot een inconsistente en ge vulgariseerde synthese van allerhande vaak nog onbewezen theorieën uit de humane wetenschappen. Taalkundig is de redactie ervan bovendien bijzonder slordig met weinig tot geen respect voor de Nederlandse grammatica.

De gehanteerde woordenschat is ookodeloos verengelst, wat bepaald niet hoort voor de overheid van een Frans-, Duits en Nederlandstalig land. Het is ongepast en volstrekt onredelijk om de antwoorden vervolgens te evalueren volgens een norm, die deze van de syllabus duidelijk overtreft.

Des te onredelijker is een strikte evaluatie nu verweerster de opleiding zelf verwaarloosd heeft. Grote delen van de syllabus zijn tijdens de opleiding niet of bijzonder summier en oppervlakkig aan bod gekomen. En een lokroep van diens thuis heeft de lesgever op de laatste dag dan ook nog eens tot een felle inkorting van de lestijd doen besluiten.

De opleiding en de examenvorbereiding waren ook bepaald moeilijk met de test te combineren. Dat is enerzijds omdat verweerster bijzonder weinig flexibiliteit aan de dag legt bij de organisatie van haar opleidingen. En anderzijds doordat de opleidingen van OFO noodzakelijk zijn voor de verdere loopbaanontwikkeling maar verweerster wachtlijsten voorstelt zonder dat zij nochtans zelfs maar kan garanderen dat het vereiste geduld ook loont. Veelal blijken aangekondigde opleidingen niet nog vóór Sint-Juttemis of juist in extremis niet (meer) beschikbaar te zijn.

16. Spijts de aangehaalde imperfecties valt in de evaluatiemethode van verweerster geen consi[s]tentie op te merken. Wel is duidelijk dat verweerster voor haar evaluatiemethode en bijhorende quoteringsen een tolerantiedrempel gehanteerd heeft, die bepaald niet strookt met de veel lagere die zij zichzelf oplegt.

Concreet is het onredelijk dat verweerster het antwoord op vraag 3a met 0,0 gequoteerd heeft, terwijl voor ‘betrekkingsniveau’ volgens het correctierooster redelijkerwijs een deel van de punten toe te kennen was. Voor het antwoord op vraag 3b is een 0,0 al helemaal onredelijk, nu ‘Communicatie over de communicatie’ redelijkerwijs neerkomt op de vraag naar de relatie tussen boodschap en communicatie.

Frappant is ook de evaluatie van het antwoord op vraag 6b, waarvoor verzoeker 0,0 op 1,0 gekregen heeft omdat hij zagezegd beschrijvende informatie als optie gesuggereerd heeft. Zoals vermeld op pagina 33 van de syllabus heeft verzoeker nochtans eerder assertieve beschrijvende informatie voorgesteld.

Ook het antwoord op vraag 17 is onredelijk strikt geëvalueerd in verhouding tot het syllabusniveau. Alleen al uit de duiding dat C-taken dringend maar onbelangrijk zijn, blijkt het inzicht van verzoeker dat perfectie voor C-taken niet vereist is. De toevoeging dat deze taken juist bij gebrek aan belang voor delegatie in aanmerking komen en dat de keuze om ze zelf te verrichten een zin voor perfectie verraadt, legt bovendien quasi perfect bloot dat perfectie voor deze taken niet vereist is. Als commentaar staat bij de 0,0 op 1,0 dat het antwoord ‘Dat C-taken zelf doen op perfectie wijst’ niet aangeeft dat perfectie niet vereist is. Die evaluatie is volstrekt onredelijk en zelfs fout, nu het gebruik van ‘maar’ in het antwoord van verzoeker juist wel degelijk wijst op de tegenstelling tussen de keuze voor perfectie en het gebrek aan nood daartoe.

Kennelijk volstrekt onredelijk is verder bij uitstek de manier waarop verweerster het antwoord van verzoeker op vraag 20 geëvalueerd heeft. Volgens het correctierooster was in het antwoord op vraag 20a ‘Confrontatie’

1 punt waard en leverde 'er iets aan doen' anderhalf punt op. In het antwoord van verzoeker staan respectievelijk 'Conflict' en 'gaat er tegen in'. Deze per synoniemen perfecte antwoorden zijn echter niet eens als 'correct element' weerhouden. Volstrekt onredelijk heeft verweerster een open vraag met een gesloten antwoordcultuur geëvalueerd. Verzoeker heeft aldus 0,0 op 1,5 gekregen, terwijl hij 1,5 op 1,5 verdiend had. Alleen al mits deze correctie komt het totale resultaat van verzoeker op 61,00% en is hij geslaagd.

De evaluatie van vraag 20b is al even manifest onredelijk. Volgens het correctierooster moest het antwoord het woord 'negeren' inhouden. Dat staat er letterlijk in: 'genegeerd'. Maar alleen het volgende vereiste 'dat het voorbij zal gaan' is ook aanvaard. Het resultaat is 0,5 op 1,5 in plaats van 1,5 op 1,5.

In het totaal heeft de onredelijke beoordeling van verweerster verzoeker op vraag 20 derhalve drie punten gekost. Met 29 op 45 of 64,44% van de punten zou verzoeker ruimschoots geslaagd geweest zijn.

Ook voor het antwoord van verzoeker op vraag 22 geldt dat verweerster hem kennelijk onredelijk behandeld heeft. Verzoeker heeft immers geantwoord met het vereiste substantief 'notulist'.

Het is manifest onredelijk om van het modelantwoord 'actief notulist' het adjectief tot de essentie te verheffen. Het adjectief kan per definitie de essentie niet zijn. Als bijvoeglijk naamwoord is het integendeel bijvoeglijk en dus bijkomstig. Een 0,75 of minstens 0,5 op 1,00 was redelijk geweest. 17. Het belang van verzoeker bij het middel wegens schending van het redelijkheidsbeginsel is groot.

Alleen al een redelijke evaluatie van zijn antwoorden 20 en 22 levert 3,5 extra punten of 30,5 op 45 op. Waardoor verzoeker zijn testresultaat op 65,55% komt. En waarmee verzoeker dus ruimschoots geslaagd is."

Beoordeling

20. Onder randnummer 15 van het verzoekschrift oppert verzoeker enkele algemene bezwaren over het verloop van de opleiding die bij gebrek aan ook maar de minste bewijsvoering slechts losse beweringen zijn.

Ook de kritiek die verzoeker uit in verband met de kwaliteit van de syllabus van de voorliggende gecertificeerde opleiding, betreft een zeer algemene kritiek. Hiermee wordt geenszins aangetoond dat hij niet in de mogelijkheid zou zijn geweest aan de hand van de syllabus én de mondelinge bespreking die tijdens de opleiding werd gegeven te slagen op de afsluitende test van de gecertificeerde opleiding Selfmanagement.

Voor zover verzoeker de verwerende partij verwijt dat de syllabus taalkundig erg slordig is met eenodeloos “verengelste” woordenschat, geeft hij alweer geen concrete voorbeelden hiervan aan.

Niet enkel bezondigt verzoeker zich dus aan wat hij de verwerende partij net verwijt – “onbewezen theorieën” – maar bovendien volgt uit die grieven nog niet dat de concrete evaluatie van zijn examen onredelijk is.

21. Voor zover verzoeker in randnummer 16 van het verzoekschrift de redelijkheid van de hem toegekende punten in vraag stelt, dient te worden nagegaan of de door hem aangebrachte gegevens en argumenten effectief van die aard zijn dat ze aan de redelijkheid van de puntentoekenning doen twijfelen. Daartoe wordt zijn kritiek hierna per vraag hernomen en beoordeeld.

22. Vooraf echter zij herhaald dat het de Raad van State niet toevalt om zich in de plaats te stellen van het bestuur bij het evalueren van testonderdelen en zich aldus een oordeel te vormen over de examenprestatie van de deelnemer. Hij kan op grond van de aangevoerde schending van het redelijkheidsbeginsel slechts tot vernietiging van een voor een examen gegeven beoordeling overgaan indien de wijze waarop de verwerende partij de deelnemer heeft beoordeeld onredelijk is en zou doen blijken van een kennelijke beoordelingsfout.

Het is de Raad van State niet ontgaan dat verzoeker slechts één punt op 45 tekortkomt om de vereiste 60% te behalen. Het is niet uitgesloten dat verzoeker van een andere, minder strenge jury 27 punten gekregen zou hebben en dus geslaagd zijn verklaard. Overigens is het evenmin uitgesloten dat verzoeker, geconfronteerd met een strengere jury, minder punten gekregen zou hebben. Vastgesteld zij immers, ter illustratie, dat verzoeker voor vraag 11a de maximumscore 1,5 kreeg, terwijl op het correctierooster is genoteerd dat de volgorde van de opgegeven stappen niet correct is en dat hij ook voor vraag 16 de maximumscore 1 kreeg, terwijl op het correctierooster nochtans te lezen is dat de conclusie niet correct is maar “de nodige elementen” aanwezig zijn.

De Raad van State is evenwel geen beroepsinstantie om in de plaats van de examinatoren examens opnieuw te verbeteren en punten toe te kennen of af te trekken.

De deskundigheid van de examinatoren moet voorts in beginsel worden aangenomen en deze veronderstelde deskundigheid biedt normaliter de nodige waarborgen tegen onredelijke beoordelingen. Het komt dan ook op de eerste plaats aan verzoeker toe om die deskundigheid op geloofwaardige wijze aan het wankelen te brengen.

Die beide uitgangspunten brengen met zich mee dat het enkel de bedoeling kan zijn dat de Raad van State aan de hand van de specifieke door verzoeker uitgebrachte kritiek nagaat of zijn examenprestatie met de vereiste zorgvuldigheid werd beoordeeld. Voorts kan de beoordeling die aan verzoeker werd gegeven voor elke door hem bekritiseerde vraag slechts worden gesanctioneerd indien de elementen die verzoeker aanbrengt de Raad ervan kunnen overtuigen dat het door verzoeker gegeven antwoord volkomen onterecht als foutief of onvolledig werd beoordeeld door de verwerende partij of dat de toegekende quotering buiten elke proportie is. Het redelijkheidsbeginsel is geschonden, indien verzoeker aantoont dat het voor elke naar kennis en kunde redelijk bekwame en naar feitelijk optreden redelijk handelende jury ten enenmale ondenkbaar is, dat zij hem de gegeven quotering zou toebedelen voor het geleverde antwoord.

23. Zoals hiervóór reeds is uiteengezet, beschikte verzoeker bij het inleiden van zijn beroep reeds over de nodige informatie die hem in staat moest stellen om zijn kritiek op de quoteringen te formuleren, zodat enkel met hetgeen hij in het inleidend verzoekschrift doet gelden rekening mag worden gehouden. Enkel indien verzoeker in het verzoekschrift over een vraag concrete kritiek heeft gegeven, is het hem toegelaten om die kritiek in functie van het in de memorie van antwoord geboden verweer, nog nader toe te lichten in de memorie van wederantwoord. Het is hem echter niet toegelaten om aan het middel een nieuwe

grondslag te geven, door in de memorie van wederantwoord nieuwe grieven te formuleren die hij reeds had kunnen aanbrengen in het inleidend verzoekschrift.

24. Wat de kritiek van verzoeker betreft op de beoordeling door de verwerende partij van zijn antwoorden voor de vragen 7, 10a, 10b, 14, 21, 24 en 27, moet worden vastgesteld dat hij deze vragen niet verder aan een inhoudelijke commentaar onderwerpt en hiervoor verwijst naar zijn uiteenzetting onder het eerste middel. Het volstaat dan ook in dit verband te verwijzen naar de bespreking van het eerste middel, waar reeds *sub* 13 is vastgesteld dat verzoekers opmerkingen niet aantonen dat de hem voor die vragen op de test toegekende punten onredelijk zijn.

25.1. Over vraag 3 betoogt verzoeker:

“Concreet is het onredelijk dat verweerster het antwoord op vraag 3a met 0,0 gequoteerd heeft, terwijl voor ‘betrekkingsniveau’ volgens het correctierooster redelijkerwijs een deel van de punten toe te kennen was. Voor het antwoord op vraag 3b is een 0,0 al helemaal onredelijk, nu ‘Communicatie over de communicatie’ redelijkerwijs neerkomt op de vraag naar de relatie tussen boodschap en communicatie.”

In zijn memorie van wederantwoord stelt verzoeker dat hij “een intrinsiek juist antwoord gegeven [heeft]” op vraag 3a.

In de laatste memorie spreekt hij tegen dat OFO niet moet gissen naar zijn bedoeling. Hij wijst erop dat OFO belastinggeld krijgt en dat het beter is de correctie aan een beschuttende werkplaats toe te vertrouwen als het volstaat dat OFO antwoorden afspiegelt aan vooraf opgemaakte lijstjes in plaats van de werkelijke kennis van de examinandus na te gaan. Ook het antwoord dat hij gaf op vraag 3b wijst volgens verzoeker op zijn inzicht dat metacommunicatie de boodschappers en niet de boodschap betreft.

25.2. De opgave voor deze vraag 3 was:

“Marc zit duidelijk verveeld te luisteren naar een presentatie van zijn chef. Hij kijkt voortdurend rond zich zonder ook maar één blik te werpen op de slides die zijn chef toont. Al zijn aandacht lijkt te gaan naar de schetsen die hij maakt in zijn notitieboek. Toch antwoordt Marc bevestigend op de vraag van zijn chef of hij de presentatie interessant vond. Waarop de chef zegt: ‘Dat is toch niet aan je gezicht af te lezen.’”

Vraag 3a luidt:

“Wat is volgens de ideeën van Watzlawick de correcte benaming voor de communicatie van de chef, met name de laatste uitspraak?”

Verzoeker gaf als antwoord:

“Interpunctie van het betrekkingsniveau.”

Vraag 3b luidt:

“Waarover gaat dat soort communicatie in de eerste plaats? (Antwoord in maximaal 2 regels.)”

Het door verzoeker gegeven antwoord was:

“Communicatie betekent het interpreteren van de boodschap van de ander. Stemt inhoud v.d. boodschap overeen met overbrenging.”

25.3. De in vraag 3a bedoelde correcte benaming is ‘metacommunicatie’. Uit de syllabus, die deze term bij herhaling vermeldt in de tekst en ook als titel, blijkt dat deze communicatie inderdaad ook te maken heeft met het ‘betrekkingsniveau’. Op de opmerkingen van verzoeker daarover na het examen, reageerden de correctoren nog bijkomend met volgende toelichting:

“Het antwoord is geen correct antwoord op de vraag. De deelnemer verwijst (waarschijnlijk?) naar het derde axioma van Watzlawick (‘De aard van een betrekking is afhankelijk van de interpunctie van de interacties tussen de communicerende personen.’) Zijn antwoord is evenwel geen antwoord op de vraag (‘een correcte benaming voor de communicatie van de chef’).

Interpunctie is het interpreteren van interacties in termen van oorzaak en gevolg. De ontvanger van de boodschap reageert volgens zijn interpretatie van het gedrag van de zender.

Het gebruik van het woord ‘betrekkingsniveau’ rechtvaardigt de toekenning van het punt niet.

Het punt is niet deelbaar. Dit geldt voor alle deelnemers.”

Voor het niet vermelden van de gevraagde term geen punten toekennen mag dan streng overkomen; daarmee is niet aangetoond dat het onredelijk is om enkel de kernterm met punten te belonen en geen punten toe te kennen aan de kandidaat die het begrip niet exact onder woorden kan brengen. Het is niet onredelijk om te eisen dat de cursisten de in de cursus besproken fenomenen accuraat kunnen duiden, al mag verzoeker dat papegaaienwerk vinden. Er is echter meer. Bovendien moet immers met de verwerende partij worden vastgesteld dat verzoeker in zijn antwoord ook nog ‘interpunctie’ heeft vermeld. Welnu, hiervan is geen sprake in het bedoelde “axioma II van Watzlawick” van de syllabus over de metacommunicatie. Wel wordt van het begrip interpunctie melding gemaakt in de syllabus met betrekking tot het “axioma III van Watzlawick”, waarmee de vraagstelling geen verband houdt. Deze twee axioma’s zijn bijgevolg verschillende axioma’s en met voornoemde vraag werd enkel gepeild naar de kennis van axioma II. Het is dan ook niet onredelijk – zoals meer in het algemeen reeds is uiteengezet *sub* 10.4 – dat verzoekers antwoord, dat nalaat het kernbegrip te vermelden en dat tevens ten onrechte betrokken wordt op axioma III, in zijn totaliteit als foutief wordt bestempeld zodat hem hiervoor geen punten worden toegekend.

25.4. Het in het correctierooster voor vraag 3b als correct aangegeven antwoord luidt:

“Het gaat niet over inhoud, maar over relatie
OF
onderlinge betrekking
OF
communicatie over de communicatie.”

Als reactie op verzoekers opmerkingen na het examen, reageerden de correctoren met betrekking tot vraag 3b als volgt:

“Het antwoord van de deelnemer is geen antwoord op de vraag. Het antwoord maakt niet duidelijk dat metacommunicatie niet gaat over de inhoud van de communicatie, maar wel over de onderlinge betrekking tussen de gesprekspartners.”

Uit een vergelijking van verzoekers antwoord met het in het correctierooster gegeven antwoord, dat overeenstemt met wat op bladzijde 7 van de syllabus te lezen valt over het tweede axioma van Watzlawick, blijkt dat deze wezenlijk van elkaar verschillen. Ook voor deze vraag haalt verzoeker de axioma's II en III door elkaar, zodat het niet onredelijk is te noemen dat zijn antwoord door de verwerende partij als foutief werd bestempeld en dat hem hiervoor geen punten werden toegekend.

26.1. Verzoeker onderwerpt de beoordeling van zijn antwoord op vraag 6 aan de volgende kritiek:

“Frappant is ook de evaluatie van het antwoord op vraag 6b, waarvoor verzoeker 0,0 op 1,0 gekregen heeft omdat hij zagezegd beschrijvende informatie als optie gesuggereerd heeft. Zoals vermeld op pagina 33 van de syllabus heeft verzoeker nochtans eerder assertieve beschrijvende informatie voorgesteld.”

In de memorie van wederantwoord voegt verzoeker hieraan toe dat in zijn antwoord weliswaar “volgens mij” staat, maar die “evaluatie” betreft niet de informatie, maar de boodschapper. Aldus is het voorgestelde alternatief effectief bedoeld als verificatie van de verkregen informatie.

26.2. Vraag 6b luidde:

“De twee grote kopieerapparaten zijn defect en de leverancier weigert om ze te komen herstellen omdat jij de onderhoudsovereenkomst nog niet ondertekend hebt terugbezorgd.”

[...]

6B. Hoe had Marie deze uitspraak beter geformuleerd?”

Het door verzoeker geformuleerde antwoord luidt:

“De twee kopieermachines zijn defect en de leverancier weigert ze te komen herstellen. De reden is volgens mij dat je de onderhoudsovereenkomst nog niet ondertekend bezorgde.”

26.3. In het commentaarvenster wordt met betrekking tot het door verzoeker gegeven antwoord het volgende vermeld:

“antwoord geeft de gekleurde mening (‘volgens mij’) van de spreekster weer: het is dus evaluerende informatie.”

Ook over deze vraag kreeg verzoeker na het examen op zijn verzoek bijkomende feedback van de correctoren:

“Het antwoord dat de deelnemer geeft, is negatief evaluerend. Hij herhaalt enkel het foute antwoord uit de opdracht en voegt daar ‘volgens mij’ aan toe.

De vraag gaat bovendien over het geven van constructieve feedback (p. 36-38 in de syllabus).”

In de syllabus wordt als één van de tips voor “het formuleren van advies of constructieve feedback” het volgende aangegeven:

“Geef altijd beschrijvende informatie

Geef geen evaluerende informatie.

Dus wel: ‘Er ontbreken toch een aantal belangrijke zaken in de gegevens van uw interview. We hebben deze gegevens echt nodig willen we tot een goede diagnose komen.’

Maar niet: ‘Jouw interview is verschrikkelijk slecht: daar kunnen we totaal niets mee aanvangen, werp maar in de prullenmand!’”

Zoals de verwerende partij terecht opmerkt in de memorie van antwoord, stemt het door verzoeker gegeven antwoord niet overeen met hetgeen van de deelnemer aan de test werd verwacht, te weten beschrijvende neutrale informatie. Voor zover verzoeker naar bladzijde 33 van de syllabus verwijst, merkt de verwerende partij ook terecht op dat daar nergens “volgens mij” staat vermeld en dat bovendien geenszins gevraagd werd naar een assertieve verbetering van de opdracht. Er werd integendeel gevraagd naar het formuleren van een

constructieve opmerking zoals uiteengezet op de bladzijden 36-38 van de syllabus. Daarin wordt voorgeschreven om steeds beschrijvende informatie te geven in plaats van evaluerende informatie.

Gesteld tegenover deze gegevens, kan de Raad van State de door de correctoren gegeven quoterings niet onredelijk achten.

27.1. Over vraag 17 betoogt verzoeker:

“Ook het antwoord op vraag 17 is onredelijk strikt geëvalueerd in verhouding tot het syllabusniveau. Alleen al uit de duiding dat C-taken dringend maar onbelangrijk zijn, blijkt het inzicht van verzoeker dat perfectie voor C-taken niet vereist is. De toevoeging dat deze taken juist bij gebrek aan belang voor delegatie in aanmerking komen en dat de keuze om ze zelf te verrichten een zin voor perfectie verraadt, legt bovendien quasi perfect bloot dat perfectie voor deze taken niet vereist is. Als commentaar staat bij de 0,0 op 1,0 dat het antwoord ‘Dat C-taken zelf doen op perfectie wijst’ niet aangeeft dat perfectie niet vereist is. Die evaluatie is volstrekt onredelijk en zelfs fout, nu het gebruik van ‘maar’ in het antwoord van verzoeker juist wel degelijk wijst op de tegenstelling tussen de keuze voor perfectie en het gebrek aan nood daartoe.”

In de memorie van wederantwoord “ziet [verzoeker] ook wel in dat zijn antwoord misschien enige zuiverheid mist om zelf het predicaat van de perfectie en derhalve een 1,0 op 1,0 te verdienen”, maar het verdiende volgens hem ook geen nulscore “nu zijn antwoord wel degelijk blijkt geeft van het vereiste inzicht en begrip”. Dat die nulscore mogelijk niet volkomen onterecht is, noemt verzoeker in de laatste memorie een jezuïetenredenering die niet te accepteren is van een met belastinggeld gefinancierde overheidsinstelling die opleiding en correcte examinering als enige door de belastingbetaler gefinancierde doel heeft.

27.2. De vraag luidde:

“Hoe verhouden C-taken en perfectie zich tot elkaar? (Maximaal 2 regels.)”

Verzoeker gaf als antwoord:

“C-taken zijn dringend maar niet belangrijk. Men kan deze taken delegeren maar ze altijd zelf doen, wijst op perfectie.”

27.3. In de syllabus (blz. 64) wordt met betrekking tot “C-taken” het volgende aangegeven:

“C-taken: niet belangrijk, dringend

[...]

Streef bij deze taken niet altijd naar perfectie; het zal u teveel tijd kosten ten opzichte van wat het maar ‘oplevert’.”

In het commentaarvenster wordt met betrekking tot het door verzoeker geformuleerde antwoord het volgende vermeld:

“Dat C-taken zelf doen op perfectie wijst, geeft niet aan dat perfectie niet hoeft voor C-taken.”

Ook hier hebben de correctoren op vraag van verzoeker duiding gegeven na het examen:

“Het volledige antwoord van de deelnemer luidt: ‘C-taken zijn dringend, maar niet belangrijk. Men kan deze taken delegeren maar ze altijd zelf doen, wijst op perfectie.’

Dit antwoord is geen voldoende antwoord op de gestelde vraag.

Het woord ‘perfectie’ staat in een andere context.

Delegeren wijst niet op het ontbreken van perfectie.

C-taken altijd zelf uitvoeren, wijst er op geen enkele manier op dat dit altijd op een perfecte manier zou gebeuren.”

Ook de Raad van State stelt vast dat verzoeker in zijn antwoord wel een omschrijving geeft van C-taken, maar dat hij niet vermeldt dat perfectie niet hoeft voor C-taken. Dat die taken voor delegatie in aanmerking komen, onderstreept veeleer het mindere belang ervan, maar wijst niet noodzakelijk op het ontbreken van perfectie. Nochtans werd uitdrukkelijk gevraagd naar de relatie tussen C-taken en perfectie. Verzoeker erkent in de memorie van wederantwoord ook dat zijn antwoord zuiverheid mist.

Verzoeker overtuigt dan ook niet om de hem toegekende quotering volstrekt onredelijk te bevinden.

28.1. Met betrekking tot vraag 20 stelt verzoeker:

“Kennelijk volstrekt onredelijk is verder bij uitstek de manier waarop verweester het antwoord van verzoeker op vraag 20 geëvalueerd heeft. Volgens het correctierooster was in het antwoord op vraag 20a ‘Confrontatie’ 1 punt waard en leverde ‘er iets aan doen’ anderhalf punt op. In het antwoord van verzoeker staan respectievelijk ‘Conflict’ en ‘gaat er tegen in’. Deze per synoniemen perfecte antwoorden zijn echter niet eens als ‘correct element’ weerhouden. Volstrekt onredelijk heeft verweester een open vraag met een gesloten antwoordcultuur geëvalueerd. Verzoeker heeft aldus 0,0 op 1,5 gekregen, terwijl hij 1,5 op 1,5 verdiend had. Alleen al mits deze correctie komt het totale resultaat van verzoeker op 61,00% en is hij geslaagd.

De evaluatie van vraag 20b is al even manifest onredelijk. Volgens het correctierooster moest het antwoord het woord ‘negeren’ inhouden. Dat staat er letterlijk in: ‘genegeerd’. Maar alleen het volgende vereiste ‘dat het voorbij zal gaan’ is ook aanvaard. Het resultaat is 0,5 op 1,5 in plaats van 1,5 op 1,5.

In het totaal heeft de onredelijke beoordeling van verweester verzoeker op vraag 20 derhalve drie punten gekost. Met 29 op 45 of 64,44% van de punten zou verzoeker ruimschoots geslaagd geweest zijn.”

In de memorie van wederantwoord neemt verzoeker op de korrel dat OFO blindelings kijkt naar in de syllabus opgenomen termen en het niet vermelden ervan afstraft. OFO belooft reproductie en slaafse volgzzaamheid in plaats van inzicht. Het taalkundig niveau van de syllabus overstijgt niet dat van een driejarige peuter en verzoeker voelt zich niet geroepen om ook zelf in kinderlijke taal zijn verworven kennis te demonstreren. Verzoeker vervolgt:

“Fundamenteler is dat in de syllabus ook helemaal geen sprake is van de ‘constructieve houding’, die volgens het OFO in haar antwoordmemorie van belang is om ‘er tegen in gaan’ niet te aanvaarden als juiste omschrijving van ‘confrontatie’ en alternatief voor ‘er iets aan doen’. Met dit verweer voert het OFO dus gewoon een niet in de syllabus vermeld criterium van (subjectief) onderscheid in om toch maar aan haar onregelmatige evaluatie vast te houden. Ernstig is dat niet écht.

De uitleg dat ‘er tegen in gaan’ meer op ‘verzet’ wijst en ‘confrontatie’ uit te leggen is als ‘er iets aan doen’ omdat dit op een constructieve houding wijzen zou, is trouwens taalkundig onjuist. Als uitleg voor ‘confrontatie’ staat in Vandale immers ‘het tegenover elkaar plaatsen’, waarin die zoge-

naamde constructieve houding niet te ontwaren valt. De door Vandale vermelde synoniemen ‘botsing, strijd, gevecht’ houden duidelijk ook niet die zogenaamd vereiste constructieve houding in.”

Ook het verweer dat verzoeker het kernwoord ‘Vermijding’ niet genoteerd heeft en daarvoor dus geen half punt verdiend heeft, houdt geen steek. Wel degelijk is ‘negeren’ als kernwoord te aanvaarden. Even goed of beter dan ‘vermijden’ parafraseert het immers de mogelijke struisvogelpolitiek ten aanzien van stress. Volgens het correctierooster moest het antwoord trouwens het woord ‘negeren’ inhouden. Vervoegd in plaats van in de infinitief staat dat werkwoord er letterlijk in: ‘genegeerd’. Een behoorlijke zinsbouw vergt immers nog altijd een werkwoordvervoeging. Toch heeft OFO alleen maar het volgende vereiste ‘dat het voorbij zal gaan’ als een correct antwoord aanvaard. Het resultaat is 0,5 op 1,5 in plaats van 1,5 op 1,5.

Overigens geeft OFO zelf aan dat ‘men hoopt dat het voorbij zal gaan’, zowel als ‘negeren’ een half punt opgeleverd heeft. Dan nog had verzoeker voor vraag 20 toch zeker 1,0 in plaats van 0,5 op 3,0 moeten krijgen.

In zijn laatste memorie betreurt verzoeker dat het auditoraat de gerenommeerde Van Dale niet aannemelijk vindt:

“Als het die toer opgaat, eindigt meteen elk debat in een vaudeville. Terwijl een broodnodige en gewaardeerde instelling als de Raad van State daar toch het forum niet voor is.”

28.2. De opgave voor vraag 20 luidde:

“Geef voor elke van de twee volgende uitingen aan tot welke manier om op stress te reageren ze behoren en verklaar eveneens deze manieren om op stress te reageren. (Maximaal 4 regels).”

Onder 20a werd de volgende uiting weergegeven:

“Erg emotioneel uitroepen dat je wil dat je collega’s je helpen.”

Het door verzoeker geformuleerde antwoord luidt:

“Door de stress op het werk wordt men prikkelbaar en emotioneel. Dit is de conflictreactie, men gaat er tegen in.”

Onder 20b werd volgende uiting voorgesteld:

“Uiterlijk kalm blijven, maar overmatig beginnen snoepen.”

Het door verzoeker gegeven antwoord luidt:

“De stress op het werk wordt genegeerd, men gaat er niet tegen in en hoopt dat het voorbij zal gaan. Ondertussen overmatig snoepen.”

28.3. Op vraag van verzoeker kreeg hij na het examen van de correctoren nog volgende duiding:

“Er zijn drie manieren om te reageren op stress: verzet, vermijding en confrontatie (p. 75).

Het volledige antwoord van de deelnemer voor de eerste uitspraak (a) is: ‘Door de stress op het werk wordt men prikkelbaar en emotioneel. Dit is de conflictreactie, men gaat er tegen in.’

Conflictsituatie wijst op ‘verzet’.

De deelnemer benoemt dus de manier niet correct en geeft ook een onvoldoende uitleg. Bij ‘confrontatie’ is een essentieel onderdeel immers ‘er iets aan doen’.

Ook de tweede uitspraak wordt niet correct benoemd (‘vermijding’); de uitleg is wel correct.

De deelnemer heeft dus 0,5 punt voor deze vraag.”

In die toelichting wordt verwezen naar bladzijde 75 van de syllabus, waar ongeacht de oorzaak van de stress drie manieren worden opgesomd om erop te reageren: verzet (“bevechten”), vermijding (“kop in het zand”) en confrontatie of aanpassing (“bron van de stress opsporen en er iets aan doen”). Verzoeker wil doen aannemen dat het door hem op vraag 20a gegeven antwoord correct is. Hij spreekt niet tegen dat het correcte antwoord moest verwijzen naar de derde reactiemogelijkheid, namelijk de confrontatie, maar betoogt dat zijn antwoord daarvan synoniemen geeft.

De Raad is van oordeel dat de correctoren het terecht anders konden zien en “conflictreactie” of “er tegen in [gaan]” mochten opvatten als synoniemen van verzet en bevechten, terwijl de omschrijving in de syllabus van confrontatie of aanpassing wijst op een meer constructieve houding. Verzoeker toont met andere woorden niet aan dat zijn antwoord op vraag 20a correct was.

De Raad bedenkt hierbij nog dat het woord ‘confrontatie’ op zich genomen mogelijk vatbaar is voor tweeërlei uitleg: zowel een vijandige opstelling als een positieve en constructieve ontmoeting van gedachten. Die beide omschrijvingen zijn opgenomen, naast nog een derde, in het Groot Woordenboek van de Nederlandse Taal waaraan verzoeker refereert. Dit is echter niet van aard om verzoeker bij te vallen: uit de toelichting in de cursus mocht de cursist verondersteld worden te begrijpen dat niet de vijandige opstelling werd bedoeld, in welk geval er overigens tussen “verzet” en “confrontatie” geen onderscheid zou bestaan.

28.4. Partijen betwisten niet dat de tweede opgegeven uiting onder te brengen is bij de tweede reactiemogelijkheid uit de cursus: vermijding.

Die categorie is in de syllabus als volgt omschreven:

“Vermijding – De kop in het zand steken, hopen dat het rotgevoel vanzelf weggaat.
Veelgebruikte manieren van vermijden zijn meer drinken, roken, pillen of drugs gebruiken.”

Aan verzoeker is voor deze vraag 0,5 op 1,5 punt toegekend omdat, zo is te lezen in het commentaarvenster:

“correct element: men hoopt dat het voorbij zal gaan.”

Uit het correctierooster blijkt voorts dat de benaming van de reactie op stress op 1 punt werd gequoteerd en de beschrijving ervan op 0,5 punt.

De aan verzoeker toegekende quoterings strookt bijgevolg met die puntenverdeling; verzoeker heeft 1 punt gemist omdat hij heeft nagelaten de exacte benaming voor deze reactie op stress – “vermijding” – neer te pennen, hoewel hij de beschrijving ervan wel weergeeft en daarvoor dus 0,5 punt krijgt. Verzoeker heeft in zijn antwoord weliswaar verschillende elementen van de beschrijving van de reactie “vermijding” vermeld (“wordt genegeerd”, “hoopt dat het voorbij zal gaan”), doch hiervoor kunnen hem niet meer punten worden toegekend. Immers, de maximumquotering voor deze beschrijving was op 0,5 punt vastgesteld en verzoeker heeft voor zijn beschrijving het maximum van de punten gekregen.

Het is niet ondenkbaar dat een andere examenjury een omgekeerde puntenverhouding zou hanteren en voor de exacte term een half punt zou toekennen en voor de correcte omschrijving één punt. Het valt zelfs niet uit te sluiten dat nog een derde jury voldoende tevreden is om te merken dat de cursist, ook zonder de exacte terminologie te reproduceren, een overtuigend inhoudelijk antwoord geeft en dat zij daarvoor alle punten toekent. Zoals hiervóór evenwel reeds is opgemerkt, is het niet buiten elke redelijkheid te plaatsen dat een jury wél de exacte terminologie verwacht terug te vinden in het antwoord. Ook de keuze om dat aspect vervolgens op één van het anderhalve punt voor deze vraag te quoteren valt niet buiten de ruime beoordelingsvrijheid van een examenjury.

29.1. Voor vraag 22 argumenteert verzoeker:

“Ook voor het antwoord van verzoeker op vraag 22 geldt dat verweerster hem kennelijk onredelijk behandeld heeft. Verzoeker heeft immers geantwoord met het vereiste substantief ‘notulist’.

Het is manifest onredelijk om van het modelantwoord ‘actief notulist’ het adjectief tot de essentie te verheffen. Het adjectief kan per definitie de essentie niet zijn. Als bijvoeglijk naamwoord is het integendeel bijvoeglijk en dus bijkomstig. Een 0,75 of minstens 0,5 op 1,00 was redelijk geweest.”

In de memorie van wederantwoord onderstreept verzoeker nooit beweerd te hebben dat het adjectief totaal onbelangrijk is. Hij heeft echter

meteen duidelijk gemaakt dat het per definitie de essentie niet kan zijn. Is ‘actieve’ de essentie, dan zou volgens verzoeker bijvoorbeeld ‘actieve tandarts’, of ‘actieve brandweerman’ een correct antwoord zijn geweest – wat OFO allicht toch niet beweren zal. De essentie van de aan de figuur ‘Willy’ toebedeelde rol is dat hij een notulist is. En voor dat antwoord had OFO 0,5 of 0,75 op 1,0 moeten geven. Dat verzoeker dus geen aanspraak maakt op 1,0 op 1,0 geeft aan dat hij het adjectief helemaal niet van alle waarde ontdoet.

In zijn laatste memorie merkt verzoeker op dat het deernis wekt en ongeloof dat het auditorsverslag naadloos bij het verweer van OFO aansluit. Een bijvoeglijk naamwoord is per definitie bijvoeglijk; zonder *nomen* kan het niet bestaan. Het is schokkend en teleurstellend dat het hogeschoolde en hoog gewaardeerde auditoraat niet spontaan tot dit evidente inzicht is gekomen. Overigens voegt ‘actieve’ niets toe, want van eender welke deelnemer van een vergadering valt een actieve deelname te verwachten.

29.2. De syllabus zet in de verf dat een vergadering efficiënter kan verlopen door het inschakelen van een “actieve notulist” die onder meer ook bij de voorbereiding van de vergadering wordt betrokken en tijdens de vergadering vragen mag stellen indien nodig.

De verslaggever van een bijeenkomst heeft niet *ipso facto* méér tot zijn taak te rekenen dan het getrouw neerschrijven van het gesprokene. Hij is vaak een administratief medewerker die geen lid is van het gremium waarvoor hij notuleert en die dus in beginsel niet intervenueert.

In het auditorsverslag wordt daarom terecht betoogd dat de toevoeging van het bijvoeglijk naamwoord “actieve” aan het zelfstandig naamwoord “notulist” wel degelijk van essentieel belang is:

“Met de toevoeging van dit bijvoeglijk naamwoord krijgt dit begrip namelijk een gans andere betekenis. Zo krijgt de deelnemer aan een vergadering die deze rol krijgt toebedeeld een actieve rol doordat hij beslissingen van vergaderpunten samenvat, betrokken wordt bij de voorbereiding van

de vergadering en eventueel vragen kan stellen tijdens de vergadering. Het bijvoeglijk naamwoord ‘actieve’ dient aldus wel degelijk als een essentieel element in dit begrip te worden beschouwd en is het in de betekenis die er in de syllabus aan wordt gegeven onlosmakelijk verbonden met het zelfstandig naamwoord ‘notulist’.”

De Raad van State ziet het eender.

Ook de Raad zal verzoeker dus moeten teleurstellen, want hij acht deze omschrijving zo evident wijzen op het belang van de actieve rol van de notulist als vergadertechniek, dat hij het in het geheel niet onredelijk vindt dat verzoeker voor het door hem geformuleerde antwoord “notulist” geen punten kreeg toegekend.

30. Wat voorafgaat leidt tot de conclusie dat het middel ongegrond is.

BESLISSING

1. De Raad van State verwerpt het beroep.

2. De verzoekende partij wordt verwezen in de kosten van het beroep tot nietigverklaring, begroot op 175 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 17 juni 2014,
door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	kamervoorzitter,
Daniël Moons,	staatsraad,
Bert Thys,	staatsraad,
bijgestaan door	
Tiny Temmerman,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Tiny Temmerman

Geert Van Haegendoren